

ΕΤΟΣ Α' —

Απρίλιος 1966 —

Φύλλον 1ον

ΓΡΑΜΜΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ

Καρά μεγάλη δοκιμάζουμε σήμερα καθώς δειλά και σιγαλόφωνα πρωτοπαρουσιάζουμε τις σκέψεις μας και τους καρπούς μας άποτυπωμένους στο χαρτί μιās περιοδικής έκδόσεως. Καρά για τό παρόν και συγκρατημένες σκέψεις για τό μέλλον. Ή έφημερίδα μας ήτανε κάτι πού έλειπε και πού ή έλλειφι μās κέντριζε τη ψυχή πού διψάει για δράσι και αναζητάει διεξοδο. Και πάλι μιá προυπόθεση και άφορμή για έρευνα τών μαθητών μας κι' ένας προβληματισμός μπροστά άξεδιάλυτο μυστήριο του χρόνου, καθώς πλέκουν τά αϊθεροπλάνητα όνειρά τους με τό χρυσόνεμα της άγνοιαστης ζωής. Μιá παρουσία έπιδεικτική της ύπάρξεώς μας, πού σκοπεύει να ζωτανέψη τά περασμένα και να κάνη να μιλήσουν λησμονησμένοι άνθρωποι, πού κάποτε άνάσαιναν κοντά μας. Άκόμη, να φέρη σε φώς άγραφα Ιστορικά γεγονότα και να άνασύρη από έρμάρια Ιστορικά έγγραφα γι' άνθρωπους έπιφανείς και άφανείς του τόπου μας.

Με τό έντυπο αυτό θα σμιζουμε τά χέρια με τους ξενιτεμένους συμπατριώτες μας, θα τους θυμίσουμε περασμένες νοσταλγικές στιγμές, θα τους ξεκουράσουμε για λίγο στην άπνεοσιά της ξενιτειās και θα συναντηθουμε σε κοινές προσπάθειες, πού θα συμβάλλουν, κατά τό δυνατό στην καταξίωση της ζωής τών χωριών μας, πού πρωτανοίξαμε τά μάτια στη φωτόχαρη μέρα, πού χαρήκαμε και λυπηθήκαμε μαζί και πού όλα αυτά έγιναν βιώματα μας.

Έξω από κάθε πολιτική βλέφι και άπόχρωσι πιστεόουμε πως έπιτελούμε καθήκον άκριβό εκδίδοντας τό έντυπο αυτό, πού άποτελει όπωσδήποτε συνισταμένη τών συμφερόντων και τών αναγκών του χωριού μας, φραγκό στην άνίληη μοίρα του χρόνου και τρανή ύπενθύμισι πως τό Σηροκόμπι άκόμη ζή.

ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

Ο Πρόεδρος της Κοινότητος κ. Γ. Σολωμός, τόν όποιον έπισκεύθημεν, μās τυχάρπτησε δια την πρωτοβουλιαν έκδόσεως έφημερίδος και εδύλωσεν ότι καθ' οιονδήποτε τρόπον θα συμπαρασταθή εις την προσπάθειάν μας.

Έπι πλέον άπαντάν εις έρώτησίν μας σχετικήν, διέγραψε τά προβλήματα της Κοινότητος ως άκολουθως:

Την Κοινότητα, πέραν της ά-

πασχολήσεώς της εις την λειτουργίαν τών εν αυτή έργων και υπηρεσιών, άπλησγήσαν και άπασχολούν εις έτι σημαντικά προβλήματα. Έξ αυτών έχουν εις στιγμής λυθή ικανοποιητικώς τά της ύδρευσεως και άρδευσεως. Πάντως ή προσάρτησις τών συνοικισμών Μούσγας εν έτει 1963 και Κατσουλεικων εν έτει 1965 έπανέθεσεν άντιμετώπισιν

(Συνέχεια εις την 2α σελίδα)

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΩΝ ΩΡΩΝ

**ΙΕΡΕΙΣ ΤΟΥ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΟΥ
Α.**

Ἡ ἐφημερίς μας, ἐκτείνουσα τὰ ἐνδιαφέροντά της ἐπὶ παντός ἔχοντος σχέσιν μὲ τὴν ζωὴν τοῦ χωρίου μας, θά καταναλώσῃ τὴν στήλην αὐτὴν μὲ μίαν ἀναδρομὴν εἰς τὸ παρελθὸν κατ' ἀρχὴν, ἀνιστοροῦσα τὴν ζωὴν τῶν ἀγαθῶν λευϊτῶν, οἱ ὅποιοι ἐποίμαναν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν τοὺς προγόνους μας ἐκμεταλλευομένη συνεχῶς καὶ διασταυρώνουσα πληροφορίας, πολλαχόθεν ἀντλουμένας.

Ἀρχίζομεν μὲ τὸν ἱερέα Γάββαρη Πέτρον, τὸν ὁποῖον ἡ παράδοσις συντηρεῖ ὡς παλαιότερον γνωστόν.

Κατ' αὐτὴν ἐζησε περὶ τὸ τέλος τοῦ πρώτου καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου ἡμίσεως τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος (1870 περίπου). Ἦτο δὲ καλὸς καὶ σεβάσμιος, ἔχων ὡς ἀσπίδα τῆς ψυχῆς ἐναντι τῶν παθῶν τὴν φλογεράν πίστιν τοῦ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὡς κώλυμα ἐναντι τῆς κακοβούλου κρίσεως τῶν συναθρώπων τοῦ τὴν ἠθικὴν.

Οὕτω δικαίως ἐξετιμᾶτο ἀπὸ τὴν μικρὰν κοινωσίαν τοῦ χωρίου μας καὶ ἔχειρε σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης.

Ὁ παπ.—Γάββαρης ἔζη εἰς σεμνὴν καὶ ταπεινὴν οἰκίαν ἢ ὅποια εὐρίσκετο εἰς τὰ «Γιαννακέϊκω» μὲ τὰ πέντε τέκνα του—τρία ἄρρενα καὶ δύο θήλεα—ἔξ ὧ ἐν ἀπέθανεν ἀδίκως εἰς τὴν φυλακὴν ὡς παραδίδεται.

Ἦτο ἡσυχὸς ἄνθρωπος, λαμπρὸν ὑπόδειγμα οἰκογενειάρχου καὶ ἄξιον παράδειγμα ἐναρέτου ἀνδρὸς πρὸς μίμησιν διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Πορ' ὅλα αὐτὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν ζωὴν τοῦ σεπτοῦ αὐτοῦ ἱερέως ἐν περιστιτικόν, τὸ ὅποῖον δαίκνυει τὸ ἀτελὲς καὶ πεπερασμένον τοῦ ἀνθρώπου, ἔστω καὶ ἂν οὕτως ἔχη περιβληθῆ τὸ σεπτὸν σχῆμα τοῦ ἱερέως.

Διότι τὴν νύκτα τῆς Ἀνιστάσεως, ὅταν ὁ παπα—Γάββαρης ἀνεγίγνωσκε τὸ Εὐαγγέλιον ἐνώπιον πλήθους πιστῶν, τὸ ὅποῖον ἤκουε μὲ κατάνυξιν, αὐτοσχέδιον «βαρελότο» ἐκφεύγον τῶν χειρῶν ἐπιπολαῶν νέου ἐκτύπησε τὸν ἱερέα εἰς τὸ πρόσωπον μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καταληφθῆ οὕτως ὑπὸ φοβερᾶς ὀργῆς καὶ νὰ καταρασθῆ τὸν νέον «νά μὴν τὸν εὐρη ἢ ἄλλη Ἀνάστασι». Ὅπερ καὶ ἐγένετο! Ὁ θά-

ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

προβλημάτων ὡς ὑδρεύσεως καὶ ἀρδεύσεως, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπιστεύετο ὅτι δὲν θά ἐπανήρχετο. Ἦδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀντεμετωπίσθη λίαν ἱκανοποιητικῶς ἡ ὑδρευσις καὶ ἄρδευσις τοῦ συνοικισμοῦ Μούσγας. Κατὰ τὸ διανυόμενον ἔτος θά ἀντιμετωπισθῆ ἡ ὑδρευσις τοῦ συνοικισμοῦ Κατσουλεϊκῶν. Ἀπομένει ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς τῶν δύο αὐτῶν συνοικισμῶν. Καὶ εἶναι ἁμαρτία ὅτι εἰς τὸ πρόγραμμα ἠλεκτροφωτισμοῦ χωρίων τῆς Δ.Ε.Η. δὲν ἐνετάχθησαν οἱ δύο ἀνωτέρω παραγωγικοὶ συνοικισμοί, ὅταν μάλιστα ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ δίκτυον μεταφορᾶς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος διέρχεται διὰ μέσου των. Σημαντικὸν ἔργον τῆς Κοινότητος θά εἶναι ἡ ἀνέγερσις Κοινοτικοῦ Καταστήματος εἰς σχέδιον καὶ μέγεθος ἱκανὸν διὰ τὴν στέγασιν τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Κοινότητος, τῶν ἐν τῇ Κοινότητι παντοίων συλλόγων, καὶ τὴν διεξαγωγὴν ἐν αὐτῷ παντός εἶδους ἐκδηλώσεων. Ἦδη, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1965, ἡ Κοινότης κατέστη ἰδιοκτήτρια σημαντικοῦ χωρίου ἐκτάσεως 1600 τ. μ. περίπου, τὸν ὁποῖον προπαρασκεύασε καταλλήλως διὰ κατεξαρτίσεως τοῦ ἐν αὐτῷ παλαιοῦ Κοινοτικοῦ κτιρίου. Ἐχει προβῆ ἤδη εἰς συνάξιον ἀρτίας μελέτης τοῦ ἔργου, τοῦ ὁποῖου ἀναμένεται ἡ προσεχὴς ἐναρξίς. Δὲν ἐξαναλϋοῦνται ἐδῶ βεβαίως πάντα τὰ προβλήματα τῆς Κοινότητος. Ἀπλῶς τίθενται ὅσα ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ εὐρουν λύσιν μὲ τὴν ἐλπίδα πρὸς τούτοις ὅτι θά συνδράμουν πᾶσαι αἱ ὑπηρεσίαι ὡς ἡ Δ.Ε.Η. κ.λ.π.

νατος τοῦ νέου ἐλύπησε βαθύτατα τὸν παπα—Γάββαρη, ὁ ὁποῖος μετενόησε καὶ συγχώρησεν αὐτὸν, ἀλλ' εἰς μάτην.

Δὲν σώζονται περισσότεροι πληροφορίαι σχετικῶς μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὰς συνηθείας αὐτοῦ τοῦ ἱερέως, ὁ ὁποῖος, ὡς ἀναφέρεται, ἀπέθανεν ἐκ φυσικοῦ θανάτου, ὅταν τὸ γῆρας ἐβάρυνεν ἐπικινδύνως τοὺς κυρτοὺς ἀπὸ τὰ χρόνια ὄμους του.

Θά ἦτο ὁμως εὐχῆς ἔργο, ἂν μνημὴ ἰσχυρὰ καὶ προνομιούχος συνεπλήρωνε τὴν μικρὰν προσπάθειάν μας, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς τὴν δυνατὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας μιᾶς ἐποχῆς ἐτῶν παρελθόντων.

ΕΝΑΣ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΤΗΣ ΘΥΜΑΤΑΙ

Ἀπὸ τὴν στήλη αὐτὴ θὰ ζωντανεύουν περασμένα γεγονότα, ἱστορίες τοῦ χωριοῦ μας, τύποι διάφοροι ποὺ ἐξῆσαν ἀνάμεσά μας ἢ ἀνάμεσα στοὺς πιὸ καλοῦς, θρόλοι ποὺ σώθηκαν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, γιορτές, πανηγύρια καὶ γενικά κάθε σημαντικό γεγονός, ποὺ ἔχει σχέση με τὸ Ξηροκάμπι.

Κάνουμε σήμερα ἀρχὴ με ἕναν τύπον, ποὺ οἱ πολλοὶ ἀπὸ μᾶς τὸν θυμοῦνται, γιατί δὲν πᾶνε πολλὰ χρόνια ποὺ πέθανε.

«Ο ΜΠΟΛΙΑΤΖΗΣ»

Ποιὸς δὲν θυμᾶται ἀπὸ τοὺς παλιότερους τὸν καλοκάγαθο γεροντάκο, τὸν μπάμμα—Γιώργη τὸν «Μπολιατζή».

Στὰ σχολικὰ βιβλία μαθαίνουμε πὺς ὁ ἄνθρωπος εἶναι «ζῶον παμφάγον». Αὐτὸ ὅμως δὲν συνέβαινε στὸν μπάμμα—Γιώργη. Αὐτὸς ἦτο ζῶον «μονοφάγον». Ἐτρωγε... μπακαλιάρο.—«Πὺς πολιτεύεται (δηλαδή πόσο τιμᾶται) ρὲ παιδί ὁ... μπακαλιάρος σήμερα»;

Αὐτὴ τὴν ἐρώτησι ἔκανε, ἀντὶ γιὰ χαιρετισμὸ, ὁ μπάμμα—γιώργης πάντα σ' ὅποιον τύχαινε νὰ περαση ἀπὸ τὸ φτωχικὸ του, γιατί ὁ Μπολιατζῆς σπάνια ἐβγαίνει ἔξω. Τὴν φοβόταν τὴν κοινωνία. Κάθε Κυριακὴ με τὰ χαράματα περίμενε τὸν παπὰ στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας, ποὺ ἐλάχιστα ἀπείχε ἀπὸ τὸ σπίτι του, γιὰ ν' ἀνοίξη, ν' ἀνάψη ἕνα κερι, ν' ἀσπασθῆ τις εἰκόνες καὶ γρήγορα νὰ τρυπώση στὴ χαμοκέλλα του. Πλάι στὴν πόρτα του μιὰ πέτρα ἐπάνω εἶχε πάντα ἕνα πανὶ βρεγμένο με νερὸ καὶ μὲλις ἐβγαίνει νὰ δεχθῆ κάποιον, γιατί ὅλους τοὺς δεχόταν στὴν αὐλῆ, καθάριζε με αὐτὸ βιαστικά τὰ χέρια του. Τὸ ἴδιο ἔκανε κι' ὅταν ἤθελε νὰ μῆε στὸ κονάκι του. Αἱ! Ἦταν...καθαρὸς ὁ μπαρμπα — Γιώργης. Ζύμωνε δυὸ καρβελάκια ψωμί, συνήθως χωρὶς προζύμι, ἔριχνε δυὸ κλαδάκια κι' ἔκαιγε ἕνα παλιοφουρνάκι του κι' ἐκεῖ τὸ μισόψηνε. Τὸ ἀπόψηνε ὕστερα στὴ φωτιά τοῦ τζακιοῦ του. Μ' αὐτὸ ἔτρωγε τὸν... μπακαλιάρο του, ποὺ

τὶς περισσότερες φορές τὸν ἀγόραζε ἀπὸ τὴν Σπάρτη, γιατί τὸν εὗρισκε δυὸ δεκάρες φθηνότερο. Ξεκίναγε διὸ ὄρες νύχτα με τὰ παπούτσια στὸ χέρι. Τὰ φοροῦσε λίγο ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι. Ἐμπαινε, ψώνιζε δυὸ δεκάδες μπακαλιάρο, κέρδιζε ἔτσι τὴν διαφορά τῶν 40 λεπτῶν (δυὸ τσιγᾶρα δηλαδή) καὶ γύριζε πάλι με τὰ παπούτσια στὸ χέρι, φτάνοντας στὸ χωριὸ τὴν ὥρα ποὺ οἱ συγχωριανοὶ τοῦ ξεκίναγαν γιὰ τὴν Σπάρτη.

Ἐ μπαρμπα—Γιώργης ἀνακατεβόταν καὶ στὴν πολιτικὴ. Ἄ! ὄλα κι' ὄλα. Ἦταν ἀπὸ τοὺς λίγους στὸ χωριὸ Βενιζελικούς. Φανατικὸς δε! Καὶ ξέρετε γιατί; Γιατί ὁ Βενιζέλος... φτήνηνε τὸν μπακαλιάρο κατὰ 15 λεπτά ὅταν ἔγινε Πρωθυπουργός!!!...

Ἐ μπαρμπα—Γιώργης ἦταν ἔρημος. Δὲν εἶχε οἰκογένεια. Εἶχε λίγα χτηματάκια, κι' ἀπὸ αὐτὰ ζοῦσε. Δὲν δεχόταν βοήθεια ἀπὸ κανέναν. Κάποιος συγγενῆς του τοῦστελε κάποτε χρήματα ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ. Δὲν τὰ παρέλαβε καὶ εἶπε στὸν ταχυδρόμο νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ. Ἐτσι καὶ ἔγινε. Συμβία δὲν ἤθελε κι' ἔλεγε πάντα «Τὶ τὸν θέλεις τὸν ξένο ἄνθρωπο κοντά σου; Νὰ μαθαίνῃ τὰ... μυστικά τοῦ σπιτιοῦ σου»;... Μὰ με τὸ πὲς-πὲς τὸν ἐπεισε κάποτε ὁ γείτονάς του, μακαρίτης Γιωργῆς Σωμῆς καὶ τὸν πήρε καὶ πήγαν σὲ κάποιον χωριὸ νὰ... ξωπατήσουν νὰ (συναντηθοῦν) κάποια νύφη. Ἐβαλε τὰ καλά του λοιπὸν ὁ μπαρμπα—Γιώργης, τοῦ φόρεσε τὰ τοιζουλούκια του ὁ Σωμῆς καὶ τὸν πήρε καὶ πήγαν στὸ σπίτι τῆς ὑποψηφίας. Ἐκεῖ ἡ κοπέλλα τοὺς προσέφερε γλυκὸ. Ἐ μπαρμπα—Γιώργης ὅμως τῆς λέει: «Μὲ ξέρεις νὰ τὸ τρώω ἐγὼ τὸ γλυκὸ»; Καὶ δὲν τὸ πήρε. Ἐστερα στὸ μεζὲ εἶπε πάλι. «Μὲ ξέρεις νὰ τρώω ἐγὼ τὸ κρέας»; Καὶ πάλι δὲν πήρε, παρὰ τις προτροπὲς ποὺ τοῦγιναν ἀπὸ ὅλους. Δὲν ξέραν, βλέπατε, ὅτι ἦτο ζῶον... «μονοφάγον»... Καθόταν στὴν καρέκλα κι' ὄλο γύριζε ἐρευνητικὰ τὸ κεφάλι του πρὸς ὄλο τὸν χώρο τοῦ σπιτιοῦ. Τελικὰ

(Συνέχεια εἰς 5ῃ σελίδα)

ΧΡΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

Η ΑΓΟΡΑ ΜΑΣ

Α.

Σ' αυτό το φύλλο της εφημερίδας μας, γενικά και σύντομα θα ασχοληθούμε με την αγορά μας, την αγορά του Ζηροκαμπίου, καθώς επίσης και με αυτή την ίδια τη λέξη «αγορά», ενώ στο επόμενο φύλλο, γιά χατήρι κυρίως τών ξενιτεμένων Ζηροκαμπιτών, θα προσπαθήσουμε να την παρουσιάσουμε λεπτομερέστερα, να την περιγράψουμε όπως ήταν παλιά κι' όπως είναι σήμερα, να γράψουμε γιά κάθε ένα χωριστά από τα καταστήματα και τα κτίριά της, γιά την ιστορία τους, γιά τους σημερινούς και ιδιαιτέρως γιά τους παλαιότερους καταστηματαρχες και γενικά γιά κάθε τι σχετικό μ' αυτήν αλλά περασμένο, με το σκοπό να ξυπνήσουμε πολλές και μισοξεχασμένες αναμνήσεις, μέσα σε μία γενικότερη προσπάθεια συνδέσεως του παρελθόντος, με το παρόν, και συνδυασμένα με τη πρόθεσή μας να περάσουμε πολλά, πάρα πολλά, ένδωφροντα από τη μνήμη τών ηλκωμένων στο χαρτί και να τα κρατήσουμε προς χάριν τών νεωτέρων.

Ποιός άραγε, έστω και από τους γιά λίγο επισκέπτες της όμορφης κωμοπόλεώς μας, δέν θυμάται την αγορά της; Ποιός από τους πολλούς ξένους θαυμαστές της δέν έχει πάντα σαν πρώτη εικόνα, σαν πρώτη και καλύτερη από τις αναμνήσεις του,

πού συντηρεί από το Ζηροκάμπι, την κόπως ιδιόρρυθμη, την πάντο όμοια; συμποθητική αγορά μας; Ποιός από το άπειρο πλήθος τών ξενιτεμένων μας δέν νοσταλγεί τον πυκνόφυλλο πλάτανο, το καφεδάκι κάτω άπ' τον ίσκιο του και την ιδιότυπη Ζηροκαμπίτικη συζήτηση, πού φτάνει τά όρια του κουτσομπολιού; Άλλά και ποιός από όλους έμās, τους πάντα... πιστούς Ζηροκαμπίτες δέν αγαπάει την αγορά μας; Ποιός δέν την έπισκεπτεται καθημερινά, ποιός δέν την τιμάει με τις βόλτες του, ποιός δέν την απολαμβάνει τά καλοκαριάτικα βράδυα;

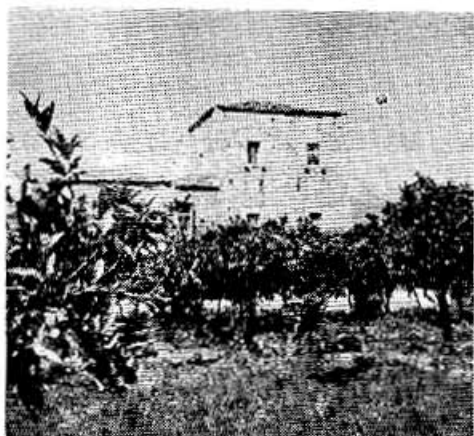
Με τον πανώρο πλάτανο, την άρκετά συμμετρική πλατεία της, τά τραπεζάκια της τό περίπτερο, τους άκατάστατα χαραγμένους; δρόμους, πού καταλήγουν σ' αυτήν και με τό πετυχημένο συνδυασμό χωριού και πόλεως, ή αγορά έχει έπιβάσει στο Ζηροκάμπι μιά χαρακτηριστική ιδιότυπία τού έχει δώσει την μορφή της, έτσι πού να τό αντιπροσωπεύη όλόκληρο, με τους κατοίκους του τό τρόπο ζωής του, τους τύπους του, τις συνήθειές του.

Άλλά, άς σταθοΰμε γιά λίγο στη λέξη «αγορά», πού πολλές φορές αναφέραμε και άκόμη συχνότερα προφέρουμε άβίαστα, έμεις οι Ζηροκαμπίτες. Πράγματι περισσότερο ίσως από κάθε άλλον, ό Ζηροκαμπίτης, χρησιμοποιεί τον όρο «αγορά», ύπονόωντας όλον εκείνο τον χώρο, πού αποτελεί τό κέντρο του χωριού του, όλον εκείνο τον χώρο, γύρω άπ' τον όποιο είναι συγκεντρωμένα τά καταστήματα και στον όποιο έντοπίζονται οι περισσότερες έκδηλώσεις της κοινωνικής του ζωής, αντί του όρου «πλατεία» πού εύρύτατα σήμερα χρησιμοποιείται παντού.

Σήμερα ή λέξη «αγορά», από τό άγείρω (συλλέγω, συναθροίζω), σημαίνει, άκρβώς, τον ώρισμένο γιά τις αγοραπωλησίες τόπο, ή περιοχή. Στην άρχαία ότητα «αγορά», σημανε την δημοσία συναθροισή του λαού και την δημηγορία άκόμα, τον τόπο της συναθροίσεως και τέλος τό μόνιμο κέντρο της πόλεως, όπου γινόν-

(Συνέχεια εις την 5η σελίδα)

<http://micro-kosmos.uoa.gr> (=> η Φάρις)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΥΛΟΣ

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΓΑΣ

Κτισμένος εις τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ χωρίου Μούσγα, εἰς ὠρισμένην ἀπόστασιν ἀπὸ τὰς ἄλλας οἰκίας φαίνεται ὅτι δεσπόζει τῆς περιοχῆς. Ἔχει κάτι τὸ ἐπιβλητικόν, μεταφέρει δὲ τὸν ἐπισκέπτην εἰς ἄλλους χρόνους, εἰς ἄλλους καιροὺς. Διεγείρει τὴν φαντασίαν, ἣ ὁποία προσπαθεῖ νὰ ἀναπλάσῃ γεγονότα περασμένα. Καὶ ἐπὶ πλέον τὸν περιβάλλει τὸ μυστήριον. Ἐἶναι ἐκεῖνο μὲ τὸ ὅποιον περιβάλλει ὁ χρόνος τὰ ἀνθρώπινα κτίσματα, ὅταν πλέον οἱ δημιουργοὶ των ἔχουν παῦσει νὰ ζοῦν καὶ τὰ τέκνα των ρίπτουν πρὸς αὐτὰ τὸ βλέμμα των μὲ θαυμασμὸν καὶ νοστολγίαν. Ἐἶναι τὸ μυστήριον τοῦ ἀγνώστου. Καθ' ὅσον καὶ ἂν ἡ παράδοσις ὑπάρχῃ, πάντοτε θὰ ὑπάρξουν κενά, τὰ ὅποια πιθανὸν νὰ εἶναι μικρά, θὰ φαίνωνται ὅμως μεγάλα εἰς τὸν ἐπισκέπτην, ὁ ὁποῖος, προσπαθῶν νὰ τὰ καλύψῃ διὰ τῆς φαντασίας του, θὰ προσδίδῃ ἀκόμη μεγαλύτερον μυστήριον εἰς τὸ οἰκοδόμημα. Ἐπειτα εἶναι ὁ ἴδιος ὁ πύργος, ὁ ὁποῖος γεννᾷ τὰ ἀνωτέρω συναισθήματα: Τὸ ἰδιόρρυθμον κτίσιμόν του, οἱ βαρεῖς τεῖχοι του, τὰ μικρά του παράθυρα. Ἔχει καταφανῆ ἐπάνω του τὴν σφραγίδα τοῦ ξένου πρὸς τὴν ἐποχὴν μας καὶ συγχρόνως τοῦ ἰδιορρύθμου καὶ τοῦ μυστηριώδους.

Ἀλλὰ ἄς προσπαθῆσωμεν κατὰ τὸ δυνατόν νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ πύργου. Ἐἶναι τόσον ἐνδιαφέρον καὶ

(Συνέχεια εἰς τὴν 6η σελίδα)

Η ΑΓΟΡΑ ΜΑΣ

(Ἐκ τῆς 4ης σελίδος)

τανε οἱ συναθροίσεις καὶ ἐνεργοῦντο οἱ ἀγοραπωλησίαι, οἱ διαπραγματεύσεις καὶ γενικὰ οἱ συναλλαγές. Δὲν ἀπέχει λοιπὸν καὶ πολὺ ἢ γιὰ τοὺς ἀρχαίους σημασία τῆς λέξεως ἀπὸ τῆς σημασίας μετὴν ὅποια καὶ σήμερα οἱ σύγχρονοι Ξηροκαμπίτες λέγουσιν τὴν λέξη «ἀγορά». Κάτι τὸ ἀνάλογο ἦτο καὶ τὸ Ρωμαϊκὸ «φόρουμ», πού σημαίνει ὅ,τι καὶ ἡ λέξη ἀγορά καὶ πού παραφθαρμένο σὲ «φόρο» τὸ πῆραν οἱ Ἑπτανήσιοι ἀπὸ τοὺς Ἑνετοὺς κί' ἀπ' αὐτοὺς ἔμειψεν καὶ εἶδεν ἐκ τῆς φράσης «θὰ τὰ βγάλω στὴ φόρα». Σχετικὸ καὶ τὸ Τούρκικον «παζάρ», ἡ Ἰταλικὴ «πιάτσα», ἀκόμα καὶ τὸ νησιώτικον «χώρα» καὶ τὸ «πανηγύρι».

Αὐτὰ τὰ λίγα γὰρ τὴν λέξη «ἀγορά». Τὸ θέμα μας εἶναι πολὺ πλούσιο, ἀφοῦ καὶ ἡ ἀγορά μας εἶναι πολὺ πλούσια σὲ ἐνδιαφέρον καὶ ἰδιορρυθμία καὶ χρῶμα, ὥστε νὰ μὴ μᾶς ἐπιτρέπη περισσότερη ἐρευνα γιὰ τὴν ἴδια τὴν λέξη.

Ἀλλὰ στὸ ἐπόμενο φύλλο μας θὰ ἀνεφερθοῦμε ἐκτενῶς στὴν ἀγορά μας στὰ καταστήματα καὶ τὴν ἱστορίαν τους, πρᾶγμα τὸ ὅποιο καὶ ἀποτελεῖ τὸ περισσότερον ἐνδιαφέρον μέρος τοῦ σημειώματός μας αὐτοῦ.

Γ. Θ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ

ΕΝΔΣ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΤΗΣ ΘΥΜΑΤΑΙ

(Ἐκ τῆς 3ης σελίδος)

σκύβει στὸν Σωμῆ καὶ τοῦ λέγει: «Γιώργη, πάμε νὰ φύγουμε. Δὲν βλέπω τρακάδου πουθενά». (Ἐννοοῦσε τὰ προικῶα χονδρόρρουχα). Εἰς μάτην ὁ Σωμῆς προσπαθοῦσε νὰ τὸν συγκρατήσῃ. Σηκώθηκε καὶ με ἐπιτακτικὸ τόνον τοῦ εἶπε: «Πάμε νὰ φύγουμε ἀπὸ τὸ ξένο σπίτι». Κί' ἔφυγε χωρὶς νὰ χαιρετήσῃ κανέναν, καταντροπιάζοντας τὸν καημένον τὸν Σωμῆ.

Μ' ὄλ' αὐτὰ ὁ μπάρμπα—Γιώργης ἦταν ἀγαπητὸς σ' ὅλο τὸ Ξηροκάμπι, γιὰτ' ἦταν τίμιος καὶ ἀγνὸς ἄνθρωπος. Θὰ ξανασχοληθοῦμε μ' αὐτόν. ὅμως

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΓΑΣ

(Έκ τής 5ης σελίδος)

τόσον ευχάριστον Ὁ σημερινός ἰδιοκτήτης τοῦ κτιρίου, ὁ σεβαστός κ. Γ. Σολωμός ἐρχεται ἀρωγόν εἰς τοῦτο καί μᾶρ βοηθεῖ νά μεταφερθῶμεν εἰς καιρούς οἱ ὁποῖοι παρήλθον.

Πρὶν ἀκόμη ἐκραγῆ ἡ ἐπανάστασις τοῦ εἰκοσιένα ὁ τόπος μας εἶχε χωρισθῆ εἰς τμήματα, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων εἶχε τοποθετηθῆ εἰς διοικητῆς ὁ Σπαῆς. Οὗτος ἐπρεπε ἐν καιρῷ πολέμου νά παρουσιάσῃ 50 ἰππείας, τοιοῦτοτρόπως δὲ ὁ Σουλτάνος ἐξήσφαλιζεν ὡς ἐνόμιζε τὴν κυριαρχίαν του.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν λοιπὸν ἐκείνην τὴν περιοχὴν μας διώκουν ὁ Δερβούκος, ὁ Ρετζέπης, ὁ Μουρχούτης, ὁ Μπαλάκος, ὁ Τσολάκης καὶ ὁ Καραμαλλῆς. Ὁ τελευταῖος εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του μεγάλην ἔκτασιν ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Κυριακὴν ἕως τὴν Σαμαρακοῦ, αὐτὸς δὲ ἔκτισε ἕνα μικρὸν πύργον πλησίον τοῦ ὁποίου ἐκτίσθη ὁ σημερινός.

Ἀλλὰ οἱ καιροὶ ἔλλαξαν, οἱ χρόνοι ἐπεφύλαξαν νέας καταστάσεις. Καὶ ὅταν ἀκούεται τὸ καριοφίλι τοῦ Ἑλληνοσ ἀγωνιστοῦ ἀναγκάζονται οἱ Σπαῆδες νά ἀλλάξουν πίστιν. Τότε ὅμως ἐμφανίζονται καὶ ἰσχυραὶ Ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι θέλουσ νά διεκδικήσουσ τὰς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχομένας περιουσίας.

Ἔτσι ὁ Πετροπουλάκης ἐκκινῶν ἐκ τοῦ Γυθείου ἐρχεται εἰς τὴν Μούσγαν. Δὲν πολемоῦν ὅμως Πετροπουλάκης καὶ Καραμαλλῆς, ἀλλὰ συμβιβάζονται μὲ τὸν καλύτερον τρόπον: Νυμφεύεται ὁ Λεωνίδας Πετροπουλάκης τὴν κόρην τοῦ βαπτισθέντος Τούρκου, λαμβάνων ὡς προῖκα τὴν περιουσίαν μετὰ τοῦ πύργου. Ἀλλὰ τὸ 1824 αὕτη ἀποθνήσκει κατὰ τὸν τοκετὸν μετὰ τοῦ τέκνου τῆς. Τότε ἐπέρχεται ἡ ρῆξις. Καταφεύγουσ Πετροπουλάκης καὶ Καραμαλλῆς εἰς τὰ δικαστήρια. Ἰσχυρὸς ὅμως ὁ πρῶτος καὶ εὐκόλως πείσας τὸ δικαστήριον ὅτι τὸ παιδίον του ἐπέζησεν ἐπὶ πρὶς ἡμέρας μετὰ τὴν θάνατον τῆς μητρός του κερδίζει τὴν δίκην καὶ παραμένει εἰς αὐτὸν ἡ περιουσία. Κατόπιν τὸ 1827 νυμφεύεται αὐτὸς κόρην τὸ γένος Μαυ-

ρομιχάλη καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συγγενεύουσ δύο ἰσχυραὶ οἰκογένειαι. Ἔτσι πλησίον τοῦ παλαιοῦ πύργου κτίζει τὸ 1880 ὁ Λεωνίδας Πετροπουλάκης τὸν πύργον, μέρος τοῦ ὁποίου βλέπομεν σήμερον.

Διατὶ μέρος; Διότι ὁ πύργος ἦτο πολὺ ὑψηλότερος. Βραδύτερον διὰ λόγους ἀσφαλείας, ἕνεκα κυρίως τῆς φθορᾶς, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποστῆ ἐκ τῶν βροχῶν ὁ ἀνώτερος ὄραφος, ἀφηρέθη τὸ ἄνω μέρος τοῦ πύργου καὶ σήμερον εἶχε τὴν μορφήν μὲ τὴν ὁποίαν τὸν βλέπομεν καὶ εἰς τὴν φωτογραφίαν.

Λέγεται ὅτι τὸ κτίσιμόν του ἐτελείωσεν ὅταν οἱ οἰκοδόμοι εἶδον τὴν Σπάρτην. Διότι ἡ ἐπιθυμία τοῦ Πετροπουλάκη ἦτο νά γίνῃ ὁ πύργος ὑψηλός, πολὺ ὑψηλός, ὥστε νά βλέπῃ ἀπὸ αὐτὸν τὴν ἐνδοξὸν πόλιν.

Τὸ 1917 ἡ χήρα Πετροπουλάκη ἐπώλησεν τὸν πύργον μετὰ τῆς περιοχῆς του εἰς τὸν κ. Γ. Β. Σολωμόν, ἕνα ἀληθινὸν εὐπατρίδην.

Ἐκτοσε τὸ κτίριον δὲν περιῆλθεν εἰς ἄλλας χεῖρας. Κι' αὐτὰ περὶ κοσμήματος τῆς Μούσγας τοῦ ὁποίου τὴν ἱστορίαν τελειώνοντες εὐχαριστοῦμεν τὸ κ. Σολωμόν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐβοήθησεν προθύμως νά τὴν γνωρίσωμεν.

ΕΥΣΤΡ. ΣΥΚΙΩΤΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Οἱ φοιτηταὶ μας ἀπήντησαν πρῶτος εἰς τὸ προσκλητήριον διὰ τὴν δημιουργίαν σχολικῆς βιβλιοθήκης. Βιβλία ἀπέστηλαν οἱ κάτωθι:

Π. Κορνηνός, Π. Πετράκος, Τ. Ἀναστασάκος, (Πανεπ. Θεσσαλονίκης).

Γ. Σολωμοῦ, Σ. Κοκκοροῦ, Π. Παναγιωτουνάκος, Ἄλ. Ἀραχωβίτης (Πανεπ. Ἀθηνῶν).

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου Γονέων καὶ Κηδεμόνων τοῦ Γυμνασίου καὶ Λυκείου Σηροκαμπίου.

Ἐπεξεργασία ὕλης: Κατσουλάκος Θεόδωρος.

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Ἐκδίδεται εἰς τὸ ὑπεραυτόματον Καλλιτεχνικὸν Τυπογραφεῖον τῆς **“ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗΣ,, ΜΑΖΑΡΑΚΟΥ - ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ**
Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 84 - ΣΠΑΡΤΗ
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 87-84